

Almanya'dan Bir Örnek WESER-EMS UNION

Prof.Dr. Selahattin Kumlu
Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Zootekni Bölümü Antalya

Faaliyet Onayı Alma Koşulları

- Hayvansal üretimin geliştirilmesine katkıda bulunacak ve yasada belirtilen genel amaca uygun bir ıslah programı hazırlanmış olmalıdır.
- Islah programının uygulanabilmesi için kuruluş bölgesinde yeterli büyüklükte hayvan varlığı (populasyon) bulunmalıdır.
- Islah programının yürütülebilmesi için gerekli personel ve tesislere sahip olmalıdır.
- Özellikle teknik ve örgütsel açıdan yeterli olmalıdır.
- Damızlık yetiştirici örgütüne, çalışma bölgesinde bulunan ve ıslah programı kurallarına uymayı taahhüt eden her yetiştirici üye olabilmeli ve hayvanlarını damızlık kütüğüne kayıt ettirip ve verim denetlemeleri yaptırabilmelidir.

Islah Programı

- Bölge'de yetiştirilen 186 bin baş ineğin %76'sı ve işletmelerin %69'u ıslah programına aktif olarak katılmaktadır. Islah programında aktif olarak kullanılan ineklerin sayısı 141.508 baş olup bunların %92'si Siyah Alaca ve diğerleri ise Kırmızı Alaca'dır.
- 1949 yılında kurulmuş tohumlama istasyonu bulunmaktadır. 224 baş kapasiteye sahip olan istasyonda 65 tekli bokslar, 60 bağlı durak, 7 başlık 12 bölme ve 15 başlık karantina kısmı vardır.
- Uygulanan ıslah programında süt verimi ve kalitesi ile döl verimi yüksek, uzun ömürlü, dış görünüş özellikleri ideal nitelikte genotipler elde etmek amaçlanmaktadır. Bu genotiplerin elde edilmesi için halen yapay tohumlamaya dayalı ıslah programı uygulanmaktadır. Son yıllarda embriyo aktarımı biyoteknolojisinden de yararlanılmaya başlanmıştır.
- Verim kontrolleri ve bilgi işlem bu örgütün görevi değildir.

Verimde Gelişmeler

Verim özellikleri	1995	1998	Fark
Süt verimi	7.235	7.566	+ 331
Yağ (%)	4.34	4.32	- 0.02
Yağ verimi (kg)	314	327	+ 13
Protein (%)	3.32	3.36	+ 0.04
Protein verimi (kg)	240	254	+ 14

Tohumlama

- Tohumlama istasyonunda elde edilen spermalar öncelikle ve daha ucuz bedellerle ortak işletmelere sunulmaktadır.
- 1998 yılında yapılan ilk tohumlama sayısı 197 bin baştır. İlk tohumlamada başarı %68,8
- Tohumlama istasyonu tarafından istihdam edilen tohumlama teknisyeni sayısı 60'tır. 1998 yılında teknisyen başına ortalama ilk tohumlama sayısı 3.071 dolayındadır. İstasyon adına tohumlama yapan az sayıdaki veterinerin ortalama ilk tohumlama sayısı ise 1.430'dur. Ayrıca, bölgede 38 işletme sahibi kendi işletmesinde tohumlama yapmaktadır. Bunların ortalama yıllık ilk tohumlama sayısı 59'dur.
- İhbarlı tur yöntemi uygulanmaktadır. Her gün sabah saat 7'ye kadar gelen isteklere dayanarak teknisyen sabah turunu; saat 12'ye kadar gelen isteklere göre de akşam turunu planlayıp gerçekleştirir. Haftanın 6 günü bölgedeki yetiştiricilere sunulmaktadır. Pazar günleri yapılacak ihbarlar ise ekstra hizmet olarak değerlendirilmekte ve farklı bir bedel uygulanmaktadır.

Tohumlama

- Teknisyen başına düşen işletme sayısı ortalama 100 dolayındadır. Tohumlama başına bir teknisyenin seyahat etmesi gereken ortalama mesafe ise 10 km kadardır. Teknisyenler, yetiştiricinin talep etmesi halinde gebelik testi de yapmaktadır.
- Kooperatif tarafından yapılan tohumlama hizmetlerinde servis bedeli olarak 30 DM alınmaktadır. Sperma bedeli ise boğalara göre 5 DM ile 40 DM arasında değişmektedir. Söz konusu bedeller ilk iki tohumlama için geçerli olup, ineğin gebe kalmaması halinde 3. tohumlama için servis bedeli alınmamakta; 4. tohumlama ise ilk tohumlama olarak kabul görmekte ve bedeli alınmaktadır.
- İstasyon müdürü tohumlama teknisyenlerini 3 ayda bir toplayıp görüş alış-verişinde bulunmaktadır. Katılımın sağlanması için toplantılar akşam yapılmaktadır. Tohumlama hizmetleri ile ilgili yetiştiricilerin şikayeti olması halinde, istasyon müdürü şikayetçi işletmeleri bizzat ziyaret edip sorunları araştırmakta ve çözüm üretmeye çalışmaktadır.

Embriyo Aktarımı

- WEU, embriyo aktarımı konusunda çalışmalarını yakın bir geçmişte başlatmıştır. 1998 yılında embriyo elde etmek amacıyla 313 verici hayvanda toplam 292 kez yıkama yapılmıştır. Bunun sonucunda elde edilen 2.176 embriyodan %63'ünün (1.361 embriyo) aktarmaya uygun olduğu belirlenmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere, yıkama başına elde edilen aktarılabilir embriyo sayısı 4,7 dolayında gerçekleşmiştir. Kooperatif tarafından yapılan embriyo aktarımının yaklaşık %50'sinde taze ve %50'sinde derin dondurulmuş embriyo kullanılmıştır.
- Yapılan tahminlere göre, embriyo aktarımı sonucunda doğan bir buzağının maliyeti 3.500 DM dolayında gerçekleşmektedir. Diğer buzağuların ortalama satış bedelinin 500 DM olduğu dikkate alındığında, embriyo aktarımının maliyet farkı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Sınıflandırma

Islah programı gereğince, aday boğa kızlarının tümü ilk laktasyonlarının 1-6. ayları arasında sınıflandırılmaktadır. Yetiştiricilerin isteği üzerine diğer inekler için de sınıflandırma hizmeti sunulmaktadır.

Sınıflandırma, örgütte görevli ıslah uzmanları tarafından yapılmaktadır.

Sınıflandırma bedeli olarak inek başına 10 DM alınmaktadır. Aynı gün işletmede birden fazla inek sınıflandırıldığında, ikinci ve sonraki inekler için yalnızca 5 DM bedel alınmaktadır.

Damızlık Pazarlama

- WEU bünyesinde bulunan pazarlama biriminin çalışmaları sonucunda her yıl 20 bin baş dolayında gebe düve ve inek satılmaktadır. Bu rakam, damızlık inek sayısının %13'ü dolayındadır. Damızlık gebe düve satışlarının önemli bir kısmı yılın belirli dönemlerinde gerçekleştirilen açık arttırma etkinliklerinde yapılmaktadır. Son yıllarda ahırdan satışlar da artmıştır. Özellikle dış satımı kolaylaştırmak amacıyla kooperatif 150 başlık bir satış ahır kurmuştur.
- Kooperatifin damızlık hayvan pazarlamada işlevi, ortaklarına daha uygun satış olanakları sunmakla sınırlıdır. Ortaklar damızlıklarının bedelini kendileri belirlemektedir. Damızlıklarını istedikleri zaman ve kişiye satabilmektedirler. Bununla birlikte, gerek alıcı ve gerek satıcının kooperatife komisyon bedeli ödemeleri zorunludur. Açık arttırma yoluyla yapılan satışlarda satıcıdan hayvan satış bedelinin %6,0'sı ve alıcıdan %3,5'i tutarında komisyon alınmaktadır. Satıcılardan ek olarak "diğer masraflar" adı altında satılan inek veya düve başına 35 DM tutarında bir bedel alınmaktadır. Ahırdan yapılan satışlarda ise satıcıdan %6,5 ve alıcıdan %3,0 komisyon alınmaktadır. Burada da satıcılardan hayvan başına 25 DM ek ücret alınmaktadır.

Üyeleri

Ortaklık tipi	Üye sayısı	Üye %
Toplam üye sayısı	10.040	100
Aktif ortak sayısı	7.456	74,3
- Yalnızca yapay tohumlama	2.391	32,1
- Yap.toh. ve süt verim denet.	684	9,2
- Damızlıkçı işletmeler	4.381	58,7
Pasif ortak sayısı	2.584	25,7

*Üyeler girişte asgari 1.200 DM değerinde bir pay almak zorunadır.
Bir üye en çok 6 pay alabilir*

Örgüt Yapısı

12 Alt Bölge Genel Kurulları

(10.400 ortak, her ortağın seçme-seçilme hakkı eşit, yılda bir toplanır)

Delegeler Kurulu

(200 delege, her 50 ortak için bir delege; her yıl toplanır)

Denetleme Kurulu

(24 üye, her yıl 1/3'ü yenilenir; yılda en az 6 kez toplanır)

Yönetim Kurulu

(6 üye; her yıl 1/3'ü yenilenir; yılda en az 11 kez toplanır)

Personel Sayısı

İdari	Sayı	Islah/Tohumlama	Sayı	Pazarlama	Sayı
Genel müdür	2,0	Veteriner	1,0	Islah uzmanı	14,0
Sekreter	3,5	Sekreter	1,8	Alım/Satım	1,5
Şube müdürleri	4,0	Laboratuar	3,5	Dış satım ahır	3,0
Muhasebe	5,2	Ahır/arazi	7,0		
Soy kütüğü	2,5	Embriyo aktarımı	3,0		
Açık arttırma	1,8	Tohuml. Teknisyeni	60,0		
Dış satım	5,0				
Halkla ilişkiler	2,0				
Diğer	1,0				
Toplam	24,5	Toplam	76,3		18,5

Hizmet Gelirleri

- WEU'nun 1996 yılında damızlık satış, tohumlama ve embriyo aktarımından elde ettiği geliri 49,5 milyon DM tutarındadır.
- Bu gelirlerde damızlık satışın payı % 69, tohumlamanın payı ise % 30'dur. Embriyo aktarımından elde edilen gelir ise henüz çok düşüktür.
- Aynı yıl içinde gerçekleşen giderin tutarı 48,5 milyon DM olup bunda en yüksek pay (%64). Bir diğer önemli gider kalemi personel masraflarıdır. WEU'nin, 1996 yılında personel harcaması 11 milyon DM olarak gerçekleşmiştir.
- Damızlık hayvan satışından 3 milyon DM ve tohumlamadan 4 milyon DM kazanç elde edilmiştir.
- Hizmetleri karşılığında elde ettiği gelir-gider farkı 1,0 milyon DM. Bu gelirden 0,65 milyon DM vergi olarak ödemiş ve 0,35 milyon DM net gelir olarak kalmıştır. Kar olarak kalan bu tutar ortaklara dağıtılmıştır. Dağıtılan kar vergi dışıdır.

